

Informacje dla studentów I roku

Przedmiot: Historia sztuki

Wykładowca: Marek Machowski

Semestr letni

Bloki tematyczne zajęć

1. **Sztuka wczesnochrześcijańska.** Początki nowej religii i jej sztuki na tle świata późnego antyku; najstarsze zabytki - malowidła w katakumbach i sarkofagi; kształtowanie się chrześcijańskiej ikonografii; narodziny monumentalnej architektury chrześcijańskiej w czasach Konstantyna Wielkiego; bazyliki i budowle centralne oraz ich mozaikowa dekoracja; przemiany w rzeźbie IV i V wieku.
2. **Sztuka bizantyńska.** Podział świata starożytnego na część zachodnią i wschodnią; kształtowanie się nowych środków wyrazu artystycznego; okres rozkwitu za Justyniana; zabytki Konstantynopola i Rawenny; powroty do wzorów antycznych - renesans Komnenów i renesans Paleologów; ikony: geneza, kontrowersje teologiczne, ikonoklazm, typy ikonograficzne; sztuka wokół Bizancjum
3. **Sztuka wczesnośredniowieczna.** "Ciemne wieki" w zachodniej Europie; ludy barbarzyńskie - odrębność ich tradycji i kultury artystycznej; rola złotnictwa i rzemiosła artystycznego; malarstwo miniaturowe na Wyspach Brytyjskich; recepcja antyku i renesans karoliński.
4. **Sztuka romańska.** Kształtowanie się pierwszego powszechnego stylu dojrzałego średniowiecza; rozwój techniki budowlanej i nadrzędna rola architektury: wielkie klasztory i kościoły pielgrzymkowe, odrodzenie rzeźby architektonicznej: portale i kapitele figuralne; ornamenty romańskie. Regiony sztuki romańskiej: Francja, Włochy, Niemcy; - różne oblicza sztuki dojrzałego średniowiecza; różnorodność gatunków artystycznych - malarstwo ścienne i miniaturowe, rzeźby z drewna i kości słoniowej, odlewnictwo w brązie, złotnictwo, emalie i tkaniny.
5. **Sztuka gotycka.** Narodziny nowego stylu we Francji; system konstrukcyjny budowli gotyckiej; idea wielkiej katedry w epoce klasycznego gotyku i jej najsynniejsze realizacje (Chartres, Reims, Amiens); rzeźby z katedralnych fasad i witraże we wnętrzach; malarstwo książkowe; religijny symbolizm świata natury. Gotyk poza Francją: Anglia, Włochy, Niemcy; odrębności późnego gotyku: sztuka miast i mieszczaństwa, kościoły halowe i architektura ceglana, nurt mistyczny i przedstawienia dewocyjne w sztukach plastycznych, style piękny i łamany, rola późnogotyckich snycerskich i malowanych ołtarzy.

Lektury

Ogólne:

- Białostocki Jan, *Sztuka cenniejsza niż złoto*, T.1 (wszystkie wydania; rozdziały II-VIII)
- Janson Horst Woldemar, *Historia sztuki. Od czasów najdawniejszych po dzień dzisiejszy*, Wyd. Alfa, Warszawa 1993 (s. 221-346)
- *Sztuka świata*, T.3 Warszawa 1993 (cały) i T.4 Warszawa 1990 (do s.195)

Szczegóły:

- Jastrzębowska Elżbieta, *Sztuka wczesnochrześcijańska*, Kraków 2008
- Kłosińska Janina, *Sztuka bizantyńska*, Warszawa 1975
- Stern Henri, *Sztuka bizantyńska*, Warszawa 1975
- Eco Umberto, *Sztuka i piękno w średniowieczu*, Kraków 1994
- Le Goff Jacques, *Kultura średniowiecznej Europy*, Gdańsk-Warszawa 2002
- Sauerländer Willibald, *Rzeźba średniowieczna*, Warszawa 2001
- Henderson George, *Wczesne średniowiecze*, Warszawa 2000
- Świechowski Zygmunt, Nowak Lesław, Gumińska Bronisława, *Sztuka romańska*, WAIiF, Warszawa 1976
- Żarnecki Jerzy, *Sztuka romańska*, Kraków 2005
- Marrucchi Giulia, Belcari Riccardo, *Wielka historia sztuki*. Tom 1. *Sztuka przedromańska i romańska*, Warszawa 2010
- Simson Otto von, *Katedra gotycka. Jej narodziny i znaczenie*, Warszawa 1989
- Nesti Elena, Marrucchi Giulia, Sirigatti Cristina, *Wielka historia sztuki*. Tom 2. *Sztuka gotycka*, Warszawa 2010

Teksty źródłowe:

- *Myśliciele, kronikarze i artyści o sztuce. Od starożytności do 1500 r.*, wybrał i opracował Jan Białostocki, PWN, Warszawa 1978, s.173-294 (lub późniejsze wydania)

Muzea

W ciągu semestru letniego są Państwo zobowiązani do odwiedzenia Muzeum Narodowego w Warszawie i zapoznania się z obiektami reprezentującymi okres średniowieczny.

Zaliczenie semestru letniego

Pod koniec semestru odbędzie się sprawdzian podobny do tego, jaki pisali Państwo na początku lutego, ale tym razem nieobowiązkowy.

Egzamin

Egzamin z przedmiotu „Historia sztuki” jest przeprowadzany w czerwcu podczas letniej sesji egzaminacyjnej i ma formę ustną. Obowiązuje Państwa materiał przedstawiony podczas zajęć w ciągu całego roku akademickiego, powinni się też Państwo umieć wykazać znajomością jednej lektury o charakterze ogólnym i dwóch lektur szczegółowych. Będę oczekiwać od Państwa syntetycznych wypowiedzi na temat szerszych problemów, jak na przykład epoka w dziejach sztuki, styl, dziedzina twórczości. Mogą też jednak padać pytania dotyczące konkretnych dzieł.

Moje dyżury

- środa godz. 11:30-12:15 dyżur dla studentów
- środa godz. 12:15-13:00 dyżur dla dyplomantów

Marek Machowski